GAZETA TRANSILVANIEI.

Redacțiunea și administrațiunea:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22. „Gazeta“ iese Mercurea, Vinerea și Dumineca.
Prețulŭ abonamentului:
Pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Țerĭ esterne pe șése lunĭ 14 fr., pe anŭ 28 francĭ.

Anulŭ XLVII.

Sĕ prenumeră:
la poștele c. și r. și pe la dd. corespondențĭ.
Anunciurile:
una serie garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiăcare publicare. — Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 25. Mercurĭ 29 Februariu (12 Marțiu) **1884.**

Brașovŭ 29 Februariu st. v.

Astădĭ țină adunare alegătorii românĭ din județulŭ Clușiului cu scopŭ de a se organisá în clubŭ electoralŭ. Scimŭ, că cu ocasiunea alegerilorŭ ultime municipale s'a fost iscatŭ o mare neînțelegere în clubulŭ alegĕtorilorŭ românĭ din numitulŭ județŭ, asupra modului de procedere la alegerea de vice-comite. In urma acestei neînțelegerĭ clubulŭ s'a disolvatŭ.

Sperămŭ, că va succede Românilorŭ de bunŭ sĕmțŭ a restabilí adi pacea și buna înțelegere între alegătorii Clușianĭ și cei dela Câmpiă, căcĭ unde amŭ ajunge déca neînțelegerile s'ar estinde și asupra acțiunei nóstre față cu viitórele alegerĭ? D'inaintea intereselorŭ solidarității naționale trebue sĕ péră orĭ-ce interesŭ localŭ și orĭ-ce ambițiunĭ personale ale conducĕtorilorŭ.

Câtŭ pentru alegătorii noștri, carĭ se vorŭ întruní adĭ în Clușiŭ, avemŭ cause fundate a crede, că ei vorŭ reconstituí clubulŭ electoralŭ românŭ și vorŭ restabili astfelŭ solidaritatea între dênșii. Ei s'au certatŭ și totŭ ei se vorŭ și împăcá, căcĭ sunt activĭ și stăruitorĭ. Multă îngrijire ne însuflă înse atitudinea alegătorilorŭ noștri în partea cea mai mare a celorlalte județe. Unŭ gradŭ mare de neinteresare, ca sĕ nu dicemŭ nepăsare, se observă în cele mai multe părțĭ.

Décă amŭ sci că la noi tóte sunt așa de bine pregătite, încâtŭ se trebue numai a se da alarmă și toțĭ se alerge la postulŭ lorŭ, n'amŭ fi de locŭ neliniștițĭ. Cunóscemŭ înse scăderile, scimŭ câtŭ de puținŭ se lucréză la noi pentru pregătirea și organisarea forțelorŭ nóstre naționale și de aceea dicemŭ tuturorŭ: treziți-ve din letargia vóstră și puneți-ve pe lucrŭ, nu uitațĭ înainte de tóte, că celŭ ce pleacă desŭ de diminéță la drumŭ, ajunge mai curêndŭ și mai sigurŭ la țîntă de câtŭ celŭ ce se întârdiă.

Nu mai e timpŭ de pierdutŭ. Cluburile alegătorilorŭ noștri trebue sĕ se constitue câtŭ mai curêndŭ în tóte județele și se-și alégă câte unŭ comitetŭ centralŭ și comitete de cercŭ. Altfeliu este imposibilŭ de a stabili a strînsă legătură între alegătorii români și a face cu putință o solidară procedere a tuturorŭ față de viitórele alegeri dietale.

Scimŭ că în mai multe județe s'a lucratŭ și mai inainte fórte puținŭ în acésta direcțiune. Ce facŭ conducătorii din aceste județe? Dormŭ? Și până cândŭ mai voiescŭ se dórmă? Ce mai așteptă ei? — Este o mare întrebare décă comitetulŭ permanentŭ electoralŭ 'și-a sciutŭ alege destulŭ de bine ómenii, cătră carĭ a adresatŭ apelulŭ pentru constituirea cluburilorŭ electorale, căcĭ sciutŭ este, că dela cei ce sunt chiămațĭ a luá inițiativa și dela aceea cum o ieau depinde de regulă succesulŭ întregei întreprinderi. Se punemŭ casulŭ, că comitetulŭ permanentŭ s'a adresatŭ colo și colo cătră unii amicĭ, cari póte se aibă cele mai bune intențiuni pentru promovarea causei nóstre naționale, dér cari nu posedŭ nicĭ energia, nicĭ véda necesară spre a pune în lucrare ceea ce li se cere. Ce se întêmplă în asemeni localitățĭ? Este garanță, că aicĭ se vorŭ puté organisa alegătorii românĭ? Și décă nu ce e de făcutŭ?

In privința acésta trebue sĕ ne lămurimŭ până ce mai este timpŭ. Scimŭ cam cum mergŭ lucrurile la noi. Cei mai mulțĭ credŭ, că idea lorŭ este cea mai bună, dér tocmai de aceea o ascundŭ temêndu-se ca nu cumva împărtășind'o cu ceilalțĭ aceștia sĕ se foloséscă de ea în paguba nimbului lorŭ de conducĕtorĭ și așa nicĭ unii nicĭ alții nu ieau inițiativa. Astfelŭ se paraliséză energia și comuna conlucrare a fruntașilorŭ noștri dela orașe și dela sate și resultatulŭ este, că evenemintele îĭ află mai totdéuna într'o stare ne pregătită, divisațĭ în părerĭ și în voință. Atuncĭ cândŭ apa le vine la gură, în momentulŭ din urmă, conchiamă adunărĭ, în cari domnesce apoi confusiunea cea mai mare și a cărorŭ hotărîrĭ, décă se și iea vr'una bună, nu le respectéză nimenĭ.

Trebue sĕ ne convîngemŭ odată, că cu „lasâ-me se te lasŭ“, care a devenitŭ aprópe a doua natură a Românilorŭ nostri nu mai merge. Adi fiecare fiiŭ deșteptŭ și înțelegătorŭ alu națiunei nóstre este datorŭ sĕ-și dé concursulŭ la opera conlucrărei naționale, fără se mai aștepte a fi provocatŭ séu rogatŭ de cineva în deosebi. Și ceea ce este lucru și mai de căpetenia: fiecare trebue sĕ caute puncte de atingere cu ceilalțĭ frațĭ ai sĕi pe acestŭ terêmŭ, nu înse sĕ se gândéscă numai la aceea ce'lŭ póte isola de dênșii.

Orĭ s'a trămisŭ apelulŭ comitetului permanentŭ la adresă bună, orĭ la adresă greșită, acésta nu póte escusá nepăsarea și nelucrarea nimĕnui. Membrii conferenței naționale dela 1881 au luatŭ în fața lumei angajamentulŭ solemnelŭ, că vorŭ lucrá pentru susținerea și cimentarea solidarității între alegĕtorii românĭ și pentru realisarea postulatelorŭ naționale. Aceștĭ membri, carĭ pre câtŭ scimŭ sunt toțĭ în viață, au prin urmare datoria morală și națională, fără a mai fi în specialŭ provocați, a lucrá pentru realisarea dorinței esprimate în apelulŭ comitetului permanentŭ, ca cluburile alegătorilorŭ românĭ sĕ se constitue câtŭ mai curêndŭ!

Cronica evenemintelorŭ politice.

Diua ântâiă a desbaterii speciale în dieta din Pesta asupra l e g i i p e n t r u d a r e a p e s p i r t ŭ a fostŭ de asemenea grea pentru referentulŭ proiectului, Hegedüs, căcĭ a avutŭ sĕ întêmpîne violente atacurĭ din partea deputaților Hermann și Akos Ugron (faimosulŭ deputatŭ alŭ Sĕcuilorŭ). Acesta a disŭ lui Hegedüs, că elŭ (Hegedüs) n'are nicĭ măcar șépte prunĭ, căcĭ altfelŭ ar sci mai bine apĕrá interesele posesorilorŭ de prunĭ. Hegedüs îĭ replică, dicêndŭ, că unulŭ îșĭ agonisesce pânea cu vitele sale, éră altulŭ cu mintea sa. In fine Ugron adause, că nu trebue mŭltă minte spre a-și câștigá banĭ prin marce de presențe. După A. Ugron îșĭ aduse Gabor Ugron finețele sale la têrgŭ, cândŭ venì vorba despre cestiunea c ă l d ă r i l o r ŭ m i c ĭ, carĭ finețe, după atestatulŭ, ce-lŭ dă „P. Lloyd“ autorului lorŭ, sunt cele mai remarcabile, din câte s'au auditŭ în parlamentulŭ din Pesta. Gabor Ugron făcù propunerea, ca în §-lŭ 6 sĕ se admită hotărîrea, ca Sĕcuilorŭ sĕ li se concédă a ferbe rachiu cu căldările lorŭ, carĭ nu sŭ mai marĭ de 56 de litre, pentru unŭ paușalŭ de 2 fl. In contra acestei propunerĭ vorbì ministrulŭ de finance, declărândŭ, că nu se póte face escepțiune, admițêndŭ în lege disposițiunĭ pentru singuratice ținuturĭ, dér' în cadrulŭ legii vorŭ aflá considerațiune unele relațiunĭ.

Legea pentru darea pe spirtŭ s'a primitŭ și în desbaterea specială, fără a se considerá pe deplinŭ propunerea lui Gabor Ugron în favorulŭ Sĕcuilorŭ.

In cestiunea Dunării se esprimă „N. Fr. Pr.“ astfelŭ: „După împărtășirĭ din Parisŭ va sĕ se urgiteze de nou definitiva deslegare a c e s t i u n i i d u n ă r e n e în procsima sesiune a comisiunii europene dunărene, care se va țîné în Aprile a. c. Cum scimŭ, marile puterĭ n'au pututŭ înduplecá pe guvernulŭ românŭ până acuma, ca sĕ adereze la hotărîrile conferinței de Londra, relative la regularea navigațiunii pe Dunărea de josŭ. Representantulŭ Franciei în Bucuresci, baronulŭ de R i n g, se dice, că în timpulŭ petrecerii sale în Viena, a vorbitŭ deja cu comitele Kalnoky despre modulŭ, cum s'ar puté obțîné consêmțirea Românieі la numitele hotărîrĭ.“

„Posta“ din Galații Românieі anunță, că ministeriulŭ de resbelŭ alŭ Românieі a datŭ ordinŭ spre a se începe în parte circularea vapórelorŭ flotilei române pe Dunăre și că iachtulŭ regalŭ românŭ, „S t e f a n ŭ c e l ŭ m a r e“, a plecatŭ de acolo și se află la Giurgiu, întrebuințându-se la transportarea recruțilorŭ pentru Dobrogea. — Alŭ duoilea bastimentŭ românŭ, canoniera „G r i v i ț a“, sub comanda capitanului S t a t e, plécă la Tulcea.

Căpitanulŭ de marină Coslinski, care a fostŭ trămisŭ de guvernulŭ românŭ în Englitera, a adusŭ cu sine duóĕ șalupe pentru poliția Dunărei.

Sesiunea parlamentului germanŭ a fostŭ deschisă în 6 Marte prin secretariulŭ de statŭ de Bötticher cu unŭ cuvêntŭ de tronŭ de următorulŭ cuprinsŭ:

Relațiunile Germaniei cu puterile străine facŭ, ca împĕratulŭ sĕ fie forte mulțămitŭ mai cu sémă, cândŭ s'aruncă o privire retrospectivă asupra nelinistelorŭ și profețiilorŭ, cari, după crearea imperiului germanŭ faceau a se îndoui de caracterulŭ pacificŭ alŭ politicei sale. Aceleașĭ simțiminte pacifice, de cari puterile vecine amice sunt animate, punŭ între ele și Germania o basă de solidaritate, care face, ca pacea sĕ pară asigurată nu numai pentru Germania, ci și pentru Europa întrégă. Consolidarea amiciției creditare, care unesce Germania și principii sĕi cu Curțile imperiale vecine, precum și primirea făcută principelui imperialŭ în Italia și în Spania sunt atâtea dovedĭ, că autoritatea națiunii germane față cu străinătatea este secundată de încrederea, ce principii și popórele au pusŭ în politica nóstră. Impĕratulŭ speră sĕ păstreze acéstă încredere și pacea Germaniei.

In ceea ce privesce afacerile interióre, discursulŭ tronului desémnă, ca o sarcină dintre cele mai însemnate a acestei sesiuni, discusiunea și votarea legilorŭ politice-sociale. Dorințele împĕratului pentru îmbunătățirea sórtei lucrătorilorŭ și pentru înlesnirea păcii între tóte clasele poporațiunii, sunt de sigurŭ bine înțelese de națiune.

Discursulŭ anunță presentarea unui proiectŭ de lege pentru ajutórele, ce trebuiescŭ date lucrătorilorŭ sĕrăcițĭ în urma accidințelorŭ, precum și crearea unei case de lucrătorĭ invalidĭ, pentru a nimici demersurile anarchiste, carĭ tindŭ a rĕsturná ordinea divină și socială, ș'a merge spre sprimarea mĕsurilorŭ escepționale. Discursulŭ anunță prelungirea micei stărĭ de asediu și presentarea unui proiectŭ de lege pentru a esercitá unŭ controlŭ mai eficace asupra societăților pe acțiunĭ, precum ș'a unui proiectŭ de lege privitorŭ la pensiunile funcționarilorŭ și oficiarilorŭ.

In fine discursulŭ de tronŭ mai anunță proiectulŭ unei l e g i n ó u e d e a c ț i i, care țîntesce a delăturá neajunsurile provenite din legea cea vechiă. Spre acestŭ scopŭ se măresce și înăspresce responsabilitatea tuturorŭ persónelorŭ participatóre la fundarea, conducerea și supraveghiarea întreprinderilorŭ cu acții; și se pune în perspectivă o controlă eficace asupra administrațiunii societăților de acții. Mai încolo proiectulŭ de lege pentru ameliorarea pensiunilorŭ amploiaților de statŭ și ale oficerilorŭ, precum și unŭ proiectŭ de tractatŭ cu Belgia pentru apĕrarea reciprócă a drepturilorŭ de autorŭ ș. a.

In ședința dela 6 Marte a camerei de josŭ din Londra guvernulŭ împărtășesce următórele: Tóte puterile au felicitatŭ pe Anglia pentru

ultimele succese în Sudanŭ. Guvernulŭ privesce învoéla lui Lessep cu radarii ca o soluțiune mulțămitóre a dificultățilorŭ de felulŭ acesta. Cu privire la creditulŭ suplimentarŭ, cerutŭ de Hartington pentru espedițiunea la Tokar, guvernulŭ ḑice, că Osman Digna a fostŭ avertisatŭ sĕ-șĭ risipéscă trupele sale din apropriarea Suakinului, la casŭ contrarŭ ele vorŭ fi împrăștiate cu forța. Că Mahdiulŭ nu amenință nicĭ posițiunile de pe țĕrmurile Mării-roșie, nicĭ nu împedecă evacuarea Sudanului intenționată de Gordon. Uniculŭ scopŭ alŭ espedițiunii lui Graham este de a asigurá posițiunea în contra amenințării. Guvernulŭ n'are intențiunea de a nimicí trupele lui Osman Digna nicĭ a-șĭ rĕsbuná asupra lui." Hartington crede, că după finirea espedițiunii o mică garnisónă permanentă în Suakin va fi de ajunsŭ.

Din Londra se scrie, că cestiunea comerciului cu sclavĭ în Sudanŭ, ce a fostŭ adusă pe tapetŭ prin faimósa proclamațiune a generalului Gordon, a datŭ însă la o viuă schimbare de note între cabinetele din Londra și Parisŭ. Guvernulu anglesŭ a datŭ, după cum se aude, cabinetului francesŭ deslusirĭ satisfăcĕtóre asupra acestui obiectŭ. Lordulŭ Granville declarâ, că Anglia va stá bună pentru acțiunile lui Gordon numai pĕnă la unŭ punctŭ anumitŭ. Guvernulŭ M. Sale Reginei va ține strînsŭ la tractatele esistente și va tractá, ca stipulațiunile, carĭ obligă pe Anglia a suprimá comerciulŭ cu sclavĭ în Egiptŭ, se fiă strictŭ observate. „Pĕnă una alta", adause lordulŭ Granville, „ar fi de lipsă, ca mai ântâiu sĕ se restitue prestigiulŭ Angliei în Sudanŭ, fără de care guvernulŭ britanicŭ nu póte face pașĭ energicĭ." Intr'aceea Pórta otomană a făcutŭ bine, că a espedatŭ trupe spre Dgedda din precauțiune. In poporațiunea din Hodeida și giurŭ domnesce o dispozițiune vĕdită în favorulŭ Mahdiului, și în Dgedda însașĭ se ridică semințiile beduine așa de amenințătorŭ în contra autorităților turcescĭ, încâtŭ o se se proclame starea de așeḑiu asupra cetății.

Dela Sibiiu primimŭ scirea că consistoriulŭ archidiecesanu gr. or. a făcutŭ o remonstrațiune la guvernŭ în afacerea amestecului ministrului Trefort în distribuirea ajutorului de statŭ pentru preoțĭ, séu cum îi mai ḑicemŭ „mila împĕrătéscă".

Din Carpații ostici 6 Marte 1884.

In fine totuși D-ḑeulŭ Românilorŭ a audítŭ rogăciunile nóstre și fericirea națiunei românescĭ — de sub coróna St. Stefanŭ — este făptuită! Discordia, nedreptatea și sărăcia seculară are se părăséscă pămĕntulŭ Transilvaniei și alŭ Ungariei și în loculŭ lorŭ vorŭ întrá triumfalŭ — frățietatea, dreptatea și bunăstarea comună. Of! câtă bucuria! Câtă fericire! — Si numai vr'o duoĕ ḑile ne mai despărțescŭ de acestu momentu epocalŭ, căcĭ 14 Marte n. a. c., este menitŭ a face acéstă minune, 14 Marte este menitŭ a începe o eră nouă pentru Românŭ, carĭ locuescŭ în țĕrile coronei St. Stefanŭ. „Viitoriul" — acestŭ Messia alŭ nostru, ni-o spune în Nr. 24 alŭ vieței sale de mare speranță și ne învită pe toțĭ, câțĭ suntemŭ Românĭ moderațĭ — asta suntemŭ toțĭ Românii — sĕ ne întâlnimŭ în ḑiua de 14 Marte în Pesta la „Cornulŭ de vĕnatu" — alias „Jägerhorn", ca acolo înmulțindŭ numĕrulŭ grandiósei partide a barbațilorŭ „fruntașĭ" și „moderațĭ" — în sensulŭ „Viitoriului" — sĕ scótemŭ din óla sorții — firesce cu ulterióra învoire a Idolului Tisza Kálmán — respectarea limbei nóstre la oficiele publice; căcĭ acestŭ corifeu alŭ liberalismului cu suprimarea legei de naționalitate a nerespectatŭ limba românéscă, alungândŭ-o chiarŭ și din birourile primăriilorŭ. Aplicarea inteligenței românescĭ proporționatŭ — la deregătoriĭ de ale statului; — căcĭ pĕnă aḑi acéstă inteligință a fostŭ mereu dată afară din posturile, carĭ le ocupă pentru pĕcatulŭ, că este română. Respectarea autonomielorŭ bisericescĭ române — fórte nerespectate pĕnă acilea. Ajutorarea clerului și a scólelorŭ române din budgetulŭ statului, precum se ajută clerulŭ și scólele maghiare de acolo; căcĭ Românilorŭ pĕnă aḑĭ nu numai că nu le dau nicĭ unŭ ajutorŭ din budgetulŭ comunŭ, dér îi opresce guvernulu chiarŭ și de a-șĭ face scóle din alŭ lorŭ propriu — vide Caranșebeșŭ.*) Censulŭ de alegere din Ungaria sĕ se estindă și preste Transilvania, căcĭ liberalismulŭ și frățietatea maghiară au pĕnă aḑĭ unŭ parlamentu cu duóĕ legĭ electorale și împărțire schimonosită a cercurilorŭ. In fine s'au gânditŭ și la bietulŭ țĕranŭ românŭ, care de vĕcurĭ a fostŭ toporŭ de óse și voesce sĕ-i facă scolĭ agronomice — unŭ lucru nepomenitŭ pĕnă aḑĭ — învĕțându-lŭ a-șĭ lucrá brazda, scăldată de vĕcurĭ în sudóre și îngrășată cu sânge strămoșescŭ, mai bine, unŭ lucru, care până aḑĭ nu a nefericitŭ încă nicĭ unŭ statŭ. Apoi alte multe bunătățĭ, de carĭ dispune statulŭ, între carĭ de sigurŭ că nu s'a uitatŭ și aceea, ca sĕ nu fimŭ trimișĭ la fiecare ocasiune prin România și prin America de către frații Maghiarĭ. Aceste tóte se potŭ căpĕtá ușorŭ pe cartea de bucate dela „Jägerhorn" numai sĕ ne aruncămŭ cu toții bărbătesce pre terenulŭ de alegere și sĕ scótemŭ mulțĭ deputațĭ voinicĭ d-lui Tisza, părăsindŭ programa nebună dela Sibiiu 1881, care și așa „nu e făcută cu cumpenirea amĕsurată a împrejurărilorŭ" căcĭ ne face „sĕ ne sdrobimŭ puterile cu asalturĭ asupra unei cetățĭ, ce scimŭ bine, că nu o putemŭ învinge", dér după planulŭ „Viitorului" vomŭ învinge de sigurŭ, luptându-ne bărbătesce sub conducerea lui Tisza — cu mânile legate! Nu e vorbă, cuina dela „Jägerhorn" este escelentă și meniulŭ din 14 Marte ar plăcé fiecărui românŭ și mai „nemoderatŭ" puținelŭ, deșí este cam frugalŭ, neconținêndŭ alta decâtŭ — ecuitate normală. Dér' astfelŭ de delicatese nu se servescŭ din partea unui Domnu de case numitŭ „șefulŭ partidei liberale" după nouĕ anĭ de guvernare, căcĭ se scârbesce întrégă lume civilisată de atare liberalismŭ specificŭ. Altcumŭ și óspeții învitațĭ vorŭ avé puținŭ apetitŭ — la ce de sigurŭ că s'a gânditŭ d-lŭ casei Tisza Kálmán — după ce în timpŭ de 8 anĭ au fostŭ sdrobițĭ și tractațĭ cu bunăvoința unui cuceritorŭ. De ne serviá liberalulŭ și ecuitabilulŭ d-nŭ Tisza cu acestŭ „meniŭ" la „Cannae", póte ne serviamŭ de elŭ, dér la „Zamma" nu. „Pré târḑiu!", căcĭ numai este atrăgĕtorŭ a întrá în societatea d-lui Tisza-Trefort, trecutulŭ le este plinŭ de pĕcate comise în contra ecuității și libertății, ér venitorulu le promite rĕsplata cuviinciósă. — Atâta vomŭ rĕspunde și de astădată „Firmei" ér „agentului îi recomandămu o haină mai morală pe venitorŭ — de va mai fi în serviciu credinciosŭ; căcĭ metoda de a înfricá pe cei asuprițĭ cu alte asuprirĭ și nelegiuirĭ, cum o face, dându sfaturĭ părintescĭ Temișorenilorŭ și Caransebeșenilorŭ, este scârbosŭ și pré desŭ folositŭ de — „factorii politicei dominante". „Bange machen gilt nicht!" ḑice Nĕmțulŭ.

Apoi atâta logică va avé dóră nația românéscă, ca sĕ nu vênḑă slanina pentru cărnatŭ. Adecă pentru câtiva amploiațĭ din comitatulŭ Timișórei și pentru tribunalulŭ și gimnasiulŭ „in spe" din Caransebeșŭ — dreptate gólă — națiunea românéscă sĕ renunțe la drepturile sale și sĕ facă politică mârșavă sfărnăréscă? Acésta ne-o recomândă „bărbații fruntași" ai partidei „moderate", prin glasulŭ profetului bine informatŭ „Viitoriul".

Ne este rușine de cunoscință! Haină mai morală sireno „Viitoriule", căcĭ în toaleta acésta te vede și orbulŭ, ce voescĭ. „Divide et impera" este recepta „factorilorŭ politicei dominante", dér e învechită nu mai prinde. Onestĭ amŭ trăitŭ, onestŭ amŭ luptatŭ noi Românii totdeuna, șarlatanismulŭ speculativŭ nu are întrare în inima nóstră și nu ne va desbiná falanga luptei nóstre naționale niciodată. Cine are șarlatanismulŭ de idealŭ, părăséscă-ne, de ar fi câtŭ de fruntașŭ, disprețulŭ generalŭ îlŭ va ajunge.

*) Ba, ce e și mai multŭ, nicĭ de aiurea sĕ primimŭ, nu ne permite părintesculŭ guvernŭ alŭ lui Tisza — Trefort.

Din comitatulŭ Satmariului 1884 Faur. 29.

Stimate d-le Redactorŭ! Binevoiți a dá locŭ șirurilorŭ următóre în prețuitulŭ ḑiarŭ ce-lŭ redigețĭ. . . . Cu mare bucuria vinŭ a vĕ relatá ceva, — deși cam târḑiu, — despre solidaritatea și frățietatea — (dér nu în sensulŭ celorŭ dela „Viitoriul") — poporulŭ nostru satmarénŭ, cu atâtu mai vêrtosŭ, fiindcă mai în érnă, înainte de alegerea amploiațilorŭ com. unŭ individŭ vi l'a descrisŭ, împreună și pe conducĕtorii luĭ cu colori cam negre. . . .

Incă din tómnă ne-amŭ fostŭ consultatŭ despre aceea, cum amŭ puté păstrá solidaritatea în poporŭ, ca așa nu numaĭ sĕ se cultiveze, dér apoi, dându-se ocasiune, sĕ lŭ potemŭ folosí

FOILETONŬ.

Elisabeta, regina României.

Elisabeta, regina României, este una din cele mai destinse aparițiunĭ ale presintelui. Nu este numai norocullŭ sĕu propriu, că ocupă unŭ tronŭ regalŭ. Organisațiunea nóstră socială îi dă ocasiune de a face bine în cercurĭ întinse și de a năsuí spre o țintă câtŭ se póte de înaltă. In Elisabeta sunt întrunite multe și eminente calități. Ea nu e numai o regină, care se interesézä cu căldură și pórtă grijă ca o mamă de poporulŭ sĕu și de téra sa, o regină, care represintă cu mare cutezanță și energiă interesele statului sĕu, . . . ea nu este numai o femeă grațiósă și amabilă, ci totodată este și o poetă, ale căreĭ lucrărĭ i asigurézä o însemnătate generală.

Elisabeta Paulina Otilia Luisa s'a născutŭ la 29 Decembre 1843 în Neuwied (Prusia renană). Unicului ei frate, principele Wilhelmŭ de Neuwied, erá cu duoi anĭ mai tinĕrŭ ca dênsa. Mama ei, princesa Maria Wilhelmina, născută ducesă de Nassau, s'a căsătoritŭ în vĕrstă abia de șépte-spre-ḑece anĭ cu principele Hermanŭ, care erá cu ḑece anĭ mai mare ca dênsa. Tinera princesă, unica fiică, erá copilă fórte seriósă și prematură.

Ea nu posedea acelŭ înaltŭ gradŭ de inteligența, care aduce adese-orĭ peire naturilorŭ geniale, carĭ, basate pe dênsulŭ, credŭ, că potŭ fi dispensate de orĭ-ce studiu seriosŭ. Elisabeta învĕțá cu mare zelŭ și cu multŭ devotamentŭ. Ea cetiá cu multă pasiune și-și întipăriá lucrurile cetite pentru totdeuna. Ea cunoscea tóte basmele germane și-și aflá o mare plăcere în a istorisí mumei sale, șeḑêndŭ pe unŭ scăunelŭ și ascunḑêndu-și pe jumĕtate capulŭ în haina dênsei, poveștile despre prinții fermecați și princesele fermecate. Unŭ proverbŭ francesŭ tare cunoscutŭ ḑice: „Fiecare soldatŭ pórtă în tornistrulŭ sĕu toegulŭ de mareșalŭ". Dér, firesce dintr'unŭ milionŭ de soldați pré puținĭ ajungŭ acea înaltă țintă. Cu ficele micilorŭ case princiare germane este totŭ cam astfelŭ. Fiecare dintr'însele se nasce cu destinațiunea pentru vre-o coronă regescă. Copila, dormindŭ în légĕnŭ, are puțină presimțire de sórtea, ce o aștéptă. Fiicele principilorŭ protestanți au fostŭ totdéuna gata a primí cu coróna rusescă și religiunea de statŭ rusescă. — „Paris vaut bien une messe, („Parisulŭ merită o ḑi de liturgiă") . . . . ḑice proverbulŭ. Strălucirea coronei posibile în viitorŭ nu este fără însemnătate pentru tinerețele princeselorŭ germane. Ele sunt mai totdeuna crescute astfelŭ, cum se cere pentru unŭ capŭ încoronatŭ. Ișĭ câștigă o cultură neobicinuită, învĕță numai decâtŭ o observá și a cugetá corectŭ și au consciința deplină a unei posițiunĭ predestinate în societatea omenéscă.

Orĭ încătrău ne îndreptămŭ privirile, în Rusia, în Svedia, în Marea-Britanià, vedemŭ, că pretutindenea șeḑură și șeḑŭ pe tronurĭ princese germane. Istoria a înregistratŭ faptele și destinele lorŭ. Cândŭ blondinele fiice ale principilorŭ din Germania rĕsfoescŭ prin analele istorice, de bună sémă își aducŭ aminte de femeile odrăslite din casele lorŭ. Fóea istoriei universale, pe care este însemnatŭ numele Caterină II, de sigurŭ face, ca tinerele inime sĕ bată mai tare. Tinerele princese cunoscŭ puterea de oțĕlŭ a sorții și se supunŭ fără resistință voinței acesteia, chiar și cândŭ nu li se ivesce coróna așteptată și în loculŭ ei le întinde mâna unŭ fiu de principe mediatisatŭ séu chiar le chiamă vre unŭ conventŭ protestantŭ ca starițe. Este unŭ sîmbure bunŭ, sănătosŭ și puternicŭ, care face pe aceste femeĭ se nu pré afle plăcere în strălucire și în lucsŭ. Pe ele le atrase póte înalta posițiune împreunată cu coróna, arare orĭ însă le ademenescŭ juvaerele și hermelinulŭ vestmĕntului de purpură purtatŭ de domnitorĭ.

Elisabeta și-a petrecutŭ copilăria în tótă liniștea și de totŭ retrasă în Neuwied. In miculŭ cercŭ alŭ familiei sale și alŭ persónelorŭ din suită, departe de viața sgomotósă a orașelorŭ mari, ea a avutŭ timpŭ de a învĕțá și de a meditá asupra celorŭ învĕțate. Ea erá socotită totdeuna de linistită și reservată; trecea înaintea tuturorŭ de devotată și de curagiósă.

Cândŭ o domnișóră de curte, care-i erá de totŭ dragă ca soță de jocŭ, se bolnăvise de tifusŭ, princesa singură îngrijí de bolnavă, su-

mai ușorŭ și spre ajungerea altorŭ scopurĭ naționale. . . . . . Spre realisarea ideei acesteia amŭ venitŭ la resultatulŭ, că ar fi bine, sĕ se ţênă din cândŭ în cândŭ adunărĭ poporale — între hotarăle legiĭ — sub numele de „concertŭ poporalŭ“, unde tinerii sĕ se dedé în cântărĭ și declamațiunĭ în préiubita lorŭ limba, ca așa cu timpulŭ sĕ se învețe cu limba îmbrațișá și causa nóstra națională. . . . Astfelŭ de adunare s'a ţienutŭ la 7 Ianuarie a. c. în comuna Pomiĭ sub conducerea bravuluĭ notarŭ cercualŭ d-lŭ G. Barbulŭ. . . Insuflețirea poporuluĭ însĕ nu s'a opritu aci, ci a merosŭ și maĭ departe: amĕsuratŭ calculațiunilorŭ bine nimerite ale bravilorŭ conducĕtorĭ; . . . în 24 Faurŭ a. c. ţinurămu în Veșmortŭ (Veresmart) érășĭ o adunare de soiulŭ acesta, la care poporațiunea celorŭ 5 comune a fostŭ mare parte representată. . . . . Firesce, neputêndŭ contá n i c i o d a t a la ajutoriulŭ membrilorŭ casineĭ din Satumare, ne amŭ vĕdutŭ silițĭ a recurge la noĭ inșîne. . . .

Străiniĭ formézä reuniunĭ scolare — Schulverein-urĭ — spre apĕrarea limbeĭ, spre sustînerea elementuluĭ lorŭ și spre promovarea cultureĭ lorŭ naționale. . . Noĭ, poporulŭ dela sate, nu putemŭ formá astfelŭ de reuniunĭ, dér totușĭ, ce potemŭ, facemŭ și noĭ. . . Décă óstea se bucură de ducĭ bunĭ, carĭ sciŭ precumpăní lucrulŭ, învingerea e înainte asecurată: — „Dimidium facti, qui bene coepit, habet“, dice prov. lat. Așa, décă cei din fruntea poporului sunt „c u r a ț i l a a n i m ă, le zace întru adevĕrŭ la sufletŭ promovarea culturei și bunăstarea poporului nostru, multŭ, dicŭ multŭ potŭ face cu poporulŭ..... Dî de bucuriă a fostŭ nu numai pentru Veșmortanĭ, ci și pentru comunele din apropiare diua de 24 Faur. a. c., unde a fostŭ adunatŭ poporulŭ — mare parte — din 5 comune, împreună și preoții din giuru, cu ocasiunea c o n c e r t u l u i p o p o r a l ŭ. ce s'a începutŭ la $4^1/_2$ óre d. m. sub conducerea tinĕrului, dér' pentru c a u s 'a națională, însuflețitului cooperatorŭ de Veșmortu rev. d-nulŭ A n d r e i u P e l l e, care cu multŭ zelŭ și ostenélă a pusŭ în gura tinerilorŭ sătenĭ astfelŭ de cântărĭ și declamațiunĭ, — (fiindu ajutatŭ de rev. d. V. Sabo. clericŭ abs.) — cu carĭ s'ar ţiné mândră și tinerimea studiósă dela orașele cele marĭ.... După cuvêntulŭ de deschidere, în decursulŭ, căruia mai de multe orĭ a fostŭ întreruptŭ cu „S ĕ t r ă i ĕ s c ă!“ a întonatŭ cor. voc.: „D e s t é p t ă - t e R o m â n e“! dupa care vení: „N e p o t u l ŭ l u i T r a i a n u“, poesiă declamată de unŭ tineru sătênŭ, în care se descrie în stilu poporalŭ aducerea nóstră în Dacia de marele Traianŭ; — flucara însuflețirei se redicá susŭ! totŭ mai susŭ! dér, cându acestŭ tinĕrĭ a dîsŭ: „opt-spredece vécurĭ sunt, că l'a adusŭ pacestŭ pămêntŭ; și de atunci și pănă acuma, némurĭ aŭ perițŭ ca spuma; dér poporulŭ lui Traianŭ, mai traĭesce cá și unu stanŭ, și-a trăi și n'a murí, pănă l i m b a — și va iubi“ — nu mai aveau capĕtŭ: „sĕtraiésca!!!“ sĕtrăiescă poporulu românŭ! — — piéră dușimanii lui!!!... și așa după terminarea cĕlorŭ 8 cântărĭ și pe atătea declamațiunĭ, rev. d. conducĕtorŭ, între aplausele cele mai înfocate, esprimându-șĭ speranța de a ne revedé érăși la ss. Pascĭ în comuna vecină cu astfelŭ de ocasiune, a declaratŭ adunarea de închisă; începêndu-se jocŭlŭ, care a ţînutŭ pĕnă a 2 dî diminéță....... Nu folosulŭ materialŭ, (deși și acela a reușitŭ bine) c i n u m a i ș i n u m a i folosulŭ m o r a l u l'am ţînutŭ înaintea ochilorŭ și de astădată, în ceea ce credŭ, că nu ne vomu înșélá!!!..

Le voru continuá aceste — adunărĭ — concerte poporale în comunele vecine, despre ce în scurtŭ vĕ voiu relatá!... Pentru astădată îmĭ finescu modesta-mi referadă cu: „Sĕ trăiéscă Veșmortanii și tinĕrulŭ lorŭ conducĕtoriu!!!....

„S o m e ș i a n u l ŭ.“

Comitatulŭ Sătmariu în 6 Marte st. n. 1884.

Domnule Redactorŭ! Diminéța dilei de adĭ 'mĭ fù plăcută și liniștita; cam la 11 óre însĕ mĕ ajunse una neplăcere și durere, care-mĭ stricà tótă diua. „Egyetértés“ aduce scirea, çă partida „liliecilorŭ“ 'șĭ va ţiné conferința în Budapesta la 14 l. c.; aduce provocarea, ca toțĭ aceia, carĭ aderézä la programa „Viitorului“ se-șĭ trămită delegații sĕi se mérgă lă Pesta, a bé din isvorulŭ inveninatu.

Nu voiu a mĕ dimite în comentarea și critisarea programei acelei funeste, căcĭ 'mĭ e și rușîne; de altă parte credŭ, că Românii, convinșĭ prin fapte și casurĭ concrete, se vorŭ întórce cu grétia de totu cuvêntulŭ, ce se cuprinde în ceea provocare. Ear' multŭ mĕ mirŭ cum nu li rușîne acelorŭ Domnĭ a eșí la lumină cu astfeliu de obiecte nespălate, nu le roșiesce fața. Fia gustulŭ lorŭ!

In aceste împrejurărĭ, cândŭ unii ómenĭ făr' de principii și argumente sănĕtóse nu se sfiescŭ a voí sĕ sémene discordia și împărechiare intre Românii pacinicĭ, cu numai una rogare sinceră și fierbinte amŭ de îndreptatŭ catră frații Românĭ în genere și catră Satmarenĭ în specie și anume: „Noi cu toții și în trecutŭ amŭ aderatŭ la programa unice naționale, la p r o g r a m a d i n S i b i i u; — dela principiile depuse în aceea programă pĕnă acuma nu ne amŭ abătutŭ, decĭ amŭ fostŭ pe lânga tóte, că suntemŭ puținĭ și fără putere, constanțĭ amŭ perseveratŭ.

Acum, cândŭ vocea falsă și multŭ periculósă a „Viitoriului“ nefericitŭ și a satelițilorŭ sĕi se aude, cândŭ liliecii voescŭ sĕ se fălescă înaintea lui Tisza, creatorelui lorŭ, și sĕ se mândréscă cu infamulŭ resultatŭ, că le-a succesŭ a desbiná pe Românĭ în pređiua acestei adunărĭ detestabile din 14 Marte, vinŭ ca unŭ membru alŭ partidei naționale generale și in specie ca membrulŭ partidei naționale române din Satmariu, constituită în anulŭ 1881, a vĕ conjurá și rugá pe toțĭ frații Românĭ, fia din Satmariu séu de orĭ unde, în a cărorŭ anima mai este iubirea către limbă și naționalitate, sĕ vĕ abțineți dela participarea la acea conferință, și se nu causațĭ durere acelei dulce mâme — națiunei nóstre, care și adĭ dace mutilată sub lovirile grele ale argațilorŭ guvernului de adĭ. —

Onóre celorŭ, cari se vorŭ abțíné! Rușîne, de trei orĭ rușîne acelora, carĭ vorŭ profana prin presența lorŭ trecutulŭ splendidŭ alŭ națiunei române!! — Amŭ disŭ. —

Unu membru alŭ partidei naționale române din comitatulŭ Sătmarului.

Țera-Oltului în 8 Martiu 1884.

Onorabilă Redacțiune! In 20 Febr. a. s'a ţînutŭ esamenulŭ de érnă la școla granițărescă centrală din Voila, la care am luatŭ parte și eu și despre care, îmĭ iéu libertate a raportá și on. publicŭ cetitorŭ. La școla din cestiune funcționézä duoi învĕțătorĭ și una învĕțătorésă. Césta din urmă numai din Sept. 1883.

Cu părere de rĕu trebue sĕ aminţescŭ, că — după cum sum bine informatŭ — atătŭ dșóra învĕțătorésă, Sofia Gila câtŭ și instituțiunea școlei de copile a fostŭ întêmpinate cu óre-care neinteresare, ca sĕ nu dicŭ chiar antipatiă; dér cu atâtŭ mai cu mare bucuriă m'am convinsŭ, că d-șóra învĕțătorésă, prin purtarea s'a esemplară față de poporŭ afară de școlă, și prin zelulŭ sĕu neobositŭ în școlă față de eleve, a sciutŭ sĕ-șĭ câștige iubirea elevelorŭ și simpatia poporului.

Atențiunea, disciplina, tactulŭ și rĕspunsurile libere, naturalĭ și neforțate ale micelorŭ eleve, carĭ au pusŭ pe ascultătorĭ în uimire, sunt totŭ atâtea dovedĭ, că d-șóra Sofia Gila a știutŭ aduce în consonanță principiile didactice cu cele psichologice. Totŭ așa și lucrurile de mână ale elevelorŭ au produsŭ o mulțămire generală.

Esamenulŭ classei II., conduse de învĕțătoriulŭ diriginte Danilă Gaborŭ, în carea elevii erau împărțițĭ în patru despărțĕminte, asemenea a fostŭ preste așteptare bunŭ. In ochii, în portarea și rĕspunsurile elevilorŭ se oglindau: tactulŭ, zelulŭ și metodulŭ învĕțătorului. Rĕspunsurile elevilorŭ au fost viuă dovada, că d-lŭ Danilă Gaborŭ e demnŭ de chiamarea s'a, pecațŭ de frumósa pe atâta și de grea.

Esamenulŭ cl. I., conduse de învĕțvtulŭ adjunctŭ, nu a fostŭ așa: cum trebuiea și potea fi la una școla grănițărescă. Metodulŭ unŭ me-

---

rîdêndŭ cu dispreţŭ, cândŭ i se vorbiá de posibilitatea de a se molipsí și dênsa.

In anulŭ 1864 murì principele Hermanŭ, și soția lui luà frênele domniei în Neuwied ca tatoră a minorénului principe Wilhelmŭ. Princesa Elisabeta îșĭ procurase o posițiune aprópe independentă la mica curte a mamei sale. Ea se ocupá multŭ cu literatura germană, cu cântarea și cu musica instrumentală; se îndeletniciá cu studiulŭ limbilorŭ vechĭ și nouĕ și părea a dorí fórte puținŭ cununa de mirésă. Când o princesă tineră și frumósă a trecutŭ de vêrsta de douĕdecĭ de anĭ, fără să se mărite, acésta se privesce de regulă ca semnŭ, că dênsa voesce sĕ și dăruéscă împreună cu mâna și inima séu celŭ puținŭ ea face fiitorului soțŭ pretensiunĭ nu tocmai lesne de împlinitŭ. Ar fi indiscretŭ, a întrebá décă Elisabeta a avutŭ încă înainte de a fi pețită de Carolŭ, principele României, deosebite simpatii pentru dênsulŭ. Ar fi nenaturalŭ a presupune, că coróna princiară română împreunată cu interesantele relațiunĭ ale unei ţĕrĕ streine și încunjurate de lucrurĭ neobicĭnuite ar fi rĕmasŭ fără farmecŭ pentru dênsa. Principele Carolŭ, care în luna lui Aprile 1866 erá încă sublocotenentŭ în regimentulŭ 2 de dragonĭ prusianĭ, ajunse îndată după alegerea sa de principe într'o critică situațiune, care mai că te făcea șe credĭ, că totulŭ se va reduce la o scurtă domniă interimală. Relațiunile din România le serveaŭ foilorŭ umoristice de materialŭ pentru satire și caricaturĭ. Chiar și principelui Bismarck i se ascriau asertiunĭ puținŭ favorabile. „Unŭ locotenentŭ prusianŭ totŭ îșĭ póte face hazŭ, jucândŭ nițelŭ în timpulŭ concediului sĕu de călătoriă rolulŭ de principe românŭ“, astfelŭ suná una din espresiunile, cei se ascriau puternicului cancelarŭ. Germania însĕ a datŭ tronului românŭ pe sub mână ajutorulŭ necesarŭ și în chipulŭ acesta îĭ succese prințului Carolŭ a-șĭ regulá relațiunile și a-șĭ întărí posițiunea. După câtă-va vreme tinĕrulŭ principe se gândí, sĕ întemeeze o dinastiă. La 16 Octobre anulŭ 1869 elŭ se căsătorì în Coblența cu princesa Elisabeta. In acestŭ momentŭ începe atâtŭ în viața principescĭ, câtŭ și în istoria României o nouă eră.

Corόna atêrná în aerŭ d'inaintea ei, și ea întinse mâna după dênsa. Deși la mulțĭ le venea sĕ rîdă de diadema princiară română, totușĭ spiritulŭ Elisabetei luà unŭ sborŭ înaltŭ; ea priviá cu ochĭ limpedĭ și cutezătorĭ în viitorŭ. Pentru fiica unui principe germanŭ părea a fi unŭ lucru cutezatŭ hotărîrea de a ocupá cu demnitate loculŭ unei regente într'o ţéră, a cărei limbă și alŭ cărei poporŭ îĭ erau cu totulŭ necunoscute. Dér Elisabeta înțelese corectŭ și numai decâtŭ problema ce erá de îndeplinitŭ. Ea se apucà cu zelŭ înfocatŭ de studiulŭ limbei române și se acomodá întru tóte particularităților naționale române. Natura sa poetică se simțí repede atrasă de melancolia legendeloru române; ea se cufundà în miturĭ și învĕță din alegoriile basmelorŭ trecutului priceperea adevĕratului caracterŭ alŭ poporului.

Tînĕra regentă erá în tocmai ca unŭ omŭ norocosŭ, care găsesce în ţĕrînă o mulțime odóre brute; ea se apucà sĕ le taie frumosŭ și sĕ le dea loculŭ cuvenitŭ. Princesa germană se identificà și în esteriorulŭ sĕu cu poporulŭ, pe care erá chiămată a-lŭ guverna. Ea îmbrăcà costumulŭ naționalŭ românescŭ și dede prin acésta femeilorŭ din aristocrația înaltă unŭ escelentŭ esemplu. Ea fundà școle și institute de binefacerĭ, amelioră organisațiunea spitalelorŭ, pe carĭ le cercetá adese-orĭ, și cu tactulŭ sĕu înăscutŭ aflà prilejŭ de a'șĭ da sucursulŭ sĕu la deosebite lucrurĭ cu succesulŭ celŭ mai deplinŭ.

Elisabeta se deprinse întru tóte cu societatea românéscă și sciù a contopí elementele omogene, și a înfluințá în modŭ favorabilŭ pe cele eterogene.

Fiăcare dî îi aducea lucrărĭ nouĕ, care pretindeau din nou zelulŭ sĕu neobositŭ. Ea se simțiá fericită în împlinirea seriόselorŭ sale obligăminte și de totŭ fericită, cândŭ devení mama unei princese, care primì la botezŭ asemenea numele E l i s a b e t a. Ea îșĭ iubiá copilulŭ cu tótă pasiunea inimei sale. O sórte fatală însĕ îi nimicí cu crudime bucuria de mamă. Mica princesă murí și inima mamei era adêncŭ rănită.

(Va urmá.)

chanismŭ întregŭ, a doveditŭ din destulŭ, că ce progresŭ facŭ acei învĕțătorĭ, carĭ nu prin meritele proprii ajungŭ și sĕ susținŭ în posturĭ.

Unŭ participante.

Diverse.

(Intrunirĭ literare.) Cu plăcere anunțămŭ dómnelorŭ și domnișórelorŭ din orașulŭ nostru, că în Ioia viitóre (1 Martiu v.) se va începe ciclulŭ alŭ duoilea alŭ întrunirilorŭ literare, care în lunile Novembre și Decembre au fostŭ întêmpinate cu atâta căldură. In prima întrunire se va vorbí despre timpurile cele mai vechĭ ale țĕrilorŭ locuite de Românĭ și se va cetí una din încântătórele poveștĭ ale Peleșului. Inceputulŭ va fi la 7 óre séra. — Sperămŭ, că aceste folositóre întrunirĭ vorŭ fi și de astă-dată câtŭ se póte mai bine cercetate din partea publicului.

(Mulțămită publică). In urma ședințeĭ publice, ținute în luna lui Ianuariu de „Societatea de lectură a studenților dela șcólele medii române gr. or. din Brașovŭ", s'au făcutŭ următórele contribuirĭ în favorulŭ acesteĭ societățĭ: D-na Elena Sotirŭ 3 fl., d-na Eugenia Ciorannŭ 2 fl., d-lŭ G. B. Popp 3 fl., d-lŭ D. Ionciovicĭ 3 fl., d-lŭ N. T. Ciurcu 3 fl., d-lŭ I. G. Manu 5 fl., N. N. 2 fl., d-lŭ Iord. Munténu 2 fl., d-lŭ G. Laslu 2 fl., d-lŭ I. Lengerŭ 2 fl., d-lŭ P. Nemeșŭ 2 fl., păr. V. Voina 1 fl., d-lŭ N. Strevoiu 1 fl,, d-lŭ N. P. Petrescu 1 fl., d-lŭ T. Blebea 3 fl., d-lŭ Ios. Pușcariu 2 fl., d-lŭ Dr. N. de Lemeni 2 fl. — Cu totulŭ 39 fl. v. a.

Tuturorŭ acestorŭ domnĭ, precum și multŭ stim. dómne Elena Sotirŭ și Eugenia Ciorannŭ li se aducŭ cele maĭ sincere mulțămirĭ.

Brașovŭ, 25 Februariu v. 1884.

Andreiŭ Bârseanu,
profesorŭ gimn. și conducĕtorulŭ societățiĭ.

(Șése mașine infernale,) care sĕ aflară pĕnă acuma în gărele dela Londra, au asemenea construcțiune. In straițe, între haine vechi și alte utensile se aflară cartușe (fișagurĭ), care aveau însemnarea „pravŭ de atlas". Acestŭ pravŭ nu formézâ nicĭ unŭ articulŭ comercialŭ și nicĭ unŭ corăbierŭ nu'lŭ va primí în corabiă cu scirea s'a. Pravulŭ de atlas este curatŭ dinamitŭ, adecă nitroglicerinŭ, amestecatŭ cu nisipŭ, pămêntŭ séu pulbere. O parte din cărtușe era conservată într'o cutiă de cusutoriŭ. Altă parte era jurŭ împrejurŭ astupată. Numai decâtŭ lăngă dinamitŭ sĕ afla unŭ pistolŭ cu cocosulŭ întinsŭ. Unŭ orologiŭ era astfeliu construitŭ, că pistolulŭ sĕ descărcá, dupa ce orologiulŭ a umblatŭ 12 óre, trăgêndŭ de unŭ firŭ cocoșulŭ. Orologele erau astfeliu așediate, că descărcătura sĕ întêmpla într'unŭ timpŭ, cândŭ erau mulțĭ ómenĭ adunațĭ în gara. In Charingross arăta orologiulŭ 3 minute după 4 óre. Că nicĭ una dintre mașinele infernale nu s'a descărcatŭ, îșĭ are diverse cause. La mașina infernală, care s'a aflatŭ în gara dela Charingross orologiulŭ 'șa făcutŭ servițiulŭ sĕu; cocosulŭ a cădutŭ, déră capsula n'a luatŭ focŭ și astfeliu nu s'a efeptuitŭ esplosiunea. In mașina infernală dela Paddington córda a fostŭ séu rĕu lucrată séu pré slabŭ, că timpulŭ de alarmă a trecutŭ, déră cocoșulŭ n'a fostŭ trasŭ de firŭ. In Charingross sĕ aflară în traistă 27 de punțĭ de dinamită, în Paddington s'a aflatŭ totŭ atâta și specialiștii spunŭ, că esplosiunea în gara Victoria s'a efeptuitŭ totŭ printr'o mașînă infernală de construcțiunea acestora. Străițele nu erau așa marĭ, dér încuietórele lorŭ erau așa făcute, că nu putea întrá nimicŭ la ele, că erau apărate printr'unŭ coperemêntŭ. In straița, care s'a aflatŭ în Paddington, era în locŭ de pistolŭ unŭ revolverŭ cu șépte țevĭ. Orologiulŭ stătuse la 9 óre și 10 minute, elŭ era așa construitŭ, că la fiacare mișcare trebuea trasŭ din nou. Signalulŭ de alarmă trecuse încă la 12 óre. Descoperirea acestorŭ mașînĭ infernale a produsŭ în tótă populațiunea Londrei spaimă și gróza cea mai mare. Tótă popolațiunea Londrei este acum fórte agitată din causa acestorŭ mașinĭ destructive și îngrozitóre.

(O nenorocire pe scenă.) O nenorocire deplorabilă s'a întêmplatŭ la 25 Faurŭ în teatrulŭ curții din Darmstadt, în timpulŭ înscenării unei comedii de Görner: „Apfelbaum, Erdmännchen und Flöte." („Mĕrulŭ, piticulŭ pămêntuluĭ și flauta".) In alŭ treilea tablou alŭ acestei comedii veniră între alții pe scenă și duoi bălaurĭ. Pe celŭ mai mare din aceștia, în care erá ascunsŭ garderobierulŭ Rösch, avea sĕ-lŭ omóre vênătorulŭ Ludolf (d-lŭ Hacker). Bălaurulŭ scuipá focŭ, și la acésta burdufulŭ, în care se aflá aburŭ de apă, plesni, și d-lŭ Rösch, care se aflá în învălitórea lui, fiindŭ de totŭ lipsitŭ de ajutorŭ, a primitŭ arsurĭ înfricoșate la pieptŭ, în spinare, la brațe și la capŭ, din norocire ochii au scăpatŭ neatinșĭ. In spaima sa elŭ strigă tare: „focŭ!" Décă acestŭ cuvêntŭ s'ar fi auditŭ în, spațiulŭ privitorilorŭ umplutŭ de sute de copii cu mamele lorŭ, s'ar fi produsŭ o panică, ale cărei urmărĭ nu le putea prevedé nimenea.

Sz. 80 kh.—1884. 1—1

Hirdetmény.

A zernesti kir. járásbiróság részéről ezennel közhirré tétetik, miszerint helybeli ügyvéd Garoiu Miklós által képviselt helybeli gör. kel. egyház-alap felperesnek ismeretlen tartózkodása és idevaló illetőségü Marina Cornila szül. Musicĭ alperesnő elleni 22 forint o. s. j. iránti sommás keresetének tárgyalására határnapul 1884-ik évi Márczius hó 29-ik napjának d e. 8 órája e biróság előtt kitüzetik.

Felhivatik ennélfogva ismeretlen tartózkodásu alperes, hogy ügyének czélszerü védelme iránt a részére gondnokul kinevezett helybeli körjegyzőt Badiu Aldimir kellően utasitsa, vagy a tárgyalásnál személyesen vagy más megbizott által jelentkezzék, mert különben mindezek elmulasztásának következményeit magának tulajdonitsa.

Zernest 1884 évi Február hó 21-én.

A zernesti kir. járásbiróság. — **Penciu,** járásbiró.

Concursŭ.

Prin decisiunea tribunalului regescŭ din Mureșŭ-Oșorheiŭ Nr. 160/1884 în comuna Maierău (Magyaró) în comitatulŭ Mureșŭ-Turda posta ultimă Disznajeu (Disznajo) este ordinată comasarea generală a hotarului comunalŭ, care constă din 4905 jughere (pagóne) și 913□° constătóre din 4500 n. top.

Pentru mesurarea teritoriului, și ducerea îndeplinire a operatului referitorŭ la comasare, cu tóte cele necesarie până la darea în posesiune a teritorielorŭ, ce obvinŭ în suma comasărei, prin acésta sĕ escrie concursŭ, și se provócă toțĭ acei inginerĭ diplomațĭ, carĭ doarescŭ a luá asupră-șĭ acestŭ operatŭ, a-șĭ așterne ofertele dênșilorŭ până la 1-a Aprile a. a. st. n. la comisiunea subscrisă a comunei Maierău, conțînêndŭ prețulŭ referitoriu la jughere orĭ părcele și alte condițiunĭ, ce se țînŭ de contractare.

Doritorii au a depune unŭ vadiu de 10% a sumei corespundĕtóre la suma prețului jugherelorŭ.

Concursele după terminŭ nu se vorŭ luá în considerare.

Comisiunea comproprietarilorŭ.

Maierău în 29 Febr. n. 1884. 2—2

Alexandru de Jegyocrucky. **Gruzda Ferencz.**
Ördög Ferencz. **Gavril Timar.**
Petru Barbu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 11 Martiu st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%/ 121.95. Rentă de aurŭ 4% 91.30. Rentă de hărthiă 5% 88.25. Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare 141.80. Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emissiune) 95.60. dto (II-a emissiune) 117.—. dto (III-a emissiune 100.25. Bonurĭ rurale ungare 100.75. Bonurĭ cu cl. de sortare 99.50. Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ 100.—. Bonurĭ cu cl. de sortare 99.50. Bonurĭ rurale transilvane 99.25. Bonurĭ croatoslavone 100.—. Despăgubire p. dijma de vinŭ ung. 97.50 Imprumutulŭ cu premiu ung. 116.75. Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului 114.10. Renta de hârtiă austriacă 79.75. Renta de arg. austr. 80.85. Renta de aurŭ austr. 101.80. Losurile din 1860 136.—. Acțiunile băncei austro-ungare 844.—. Act. băncei de creditŭ ungare 325.75. Act. băncei de creditŭ austriace 321.— Argintulu —.— Galbinĭ împĕrătescĭ 5.70. Napoleond'orĭ 9.62. Mărcĭ 100 împ. germ. 59.25 Londra 10 £ sterlinge 121.55.

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 25 Februariu v. 1884.

Renta română (5%)	Cump.	$93\frac{1}{2}$	vênd.	94
Renta rom. amort. (5%)	„	$95\frac{1}{5}$	„	96
„ convert. (6%)	„	$98\frac{1}{2}$	„	99
Împr. oraș. Buc. (20 l.)	„	32	„	33
Credit fonc. ruralŭ (7%)	„	$102\frac{1}{4}$	„	$102\frac{3}{4}$
„ „ „ (5%)	„	$92\frac{1}{4}$	„	$91\frac{1}{2}$
„ „ urbanŭ (7%)	„	$101\frac{3}{4}$	„	$102\frac{1}{4}$
„ „ „ (6%)	„	98	„	$98\frac{1}{4}$
„ „ „ (5%)	„	$88\frac{7}{8}$	„	89
Banca națională a României	„	1390	„	—
Ac. de asig. Dacia-Rom	„	378	„	—
„ „ „ Națională	„	$257\frac{1}{2}$	„	—
Aurŭ	„	3.85	„	—.—
Bancnote austriace contra aurŭ	„	2.09	„	2.90

Editorŭ: **Iacobŭ Mureșianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Tipografia: **Ioanŭ Gött și fiiŭ Henricŭ.**